

Leerrede over Psalm 50: 15, uitgesproken op Woensdagavond 15/02/50 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 119: 34 en 36

Lezen - Psalm 50

Voorrede.

De dichter van de psalm waarvan wij zo-even twee verzen zongen, was, toen hij die psalm opstelde, geen jeugdige in de kennis van God en van de genade, maar een wel-ervarene, op zeer hoge leeftijd, die dus uit een schat van ervaring en bevinding sprak. Wat hij te boek gesteld heeft - waartoe dan ook behoort wat wij zo-even zongen - is ook door die eeuwige Geest gewrocht en als uit zijn hart gevloeid.

Van nature zijn wij daar op tégen. Wie wenst er druk, kruis, lijden? Is er ooit iemand geboren, die dat uit vrije beweging kiest? Neen toch? Nochtans spreekt de psalmdichter er lofrijk van: " 'k Sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in; alsook: " 't Is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest." Waarom is dat ons dan toch nodig: druk, kruis, lijden en moeiten? Kan het daar niet buiten? Neen, werkelijk niet. Die hoge Majesteit Gods had het in Zijn alwijsheid ook wel anders kunnen beschikken, maar het heeft Hem goed gedacht, om ons, verdorven mensen, weer aan Hem te binden.

Wij kunnen wel zeggen, dat wij als vrijbuiters zijn geworden, door wat er in het paradijs heeft plaats gehad. Dáár hebben wij ons van God losgemaakt, zijn satan toegevallen, hebben ons met hem verenigd, en zijn daardoor geheel buiten God op eigen benen komen te staan.

Die wijze koning Salomo zegt dan ook, dat een ieder mens zich hier een weg uitkiest die hem recht schijnt, maar het einde daarvan zijn paden des doods. Zo kiest dan de één een weg in wereldzin, een ander soms in godsdienstzin, hetzij in vrijzinnige of rechtzinnige, in een lichte of een zware godsdienst. Men spreekt tegenwoordig over geloven en aannemen, over oude waarheid en bevindelijke waarheid enz.. Maar, het is alles slechts wat de mèn's kiest, en het einde er van zijn paden des doods.

Het is de liefde Gods, dat Hij een mens oplegt van banden en noden, zodat hij noch links noch rechts uit de weg kan, dat er niets anders overblijft dan: "Zie op mij in gunst van boven." Dáárom zegt David: "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik." Is er geen druk, dan zijn wij geneigd om eigen weg te gaan, of wij het belijden, erkennen, willen weten of niet. David belijdt het: "Zó'n mens ben ik. Kijk mij maar nergens op aan." Daarom ook: "'t Is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest", want daar is deze vrucht aan verbonden: "Opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren."

Die aanbiddelijke God wil ons door de druk, het kruis, het lijden aan Zich verbinden, zodat wij Hem moeten zoeken, maar waar ook aan verbonden is - dat, zo wij Hem moeten zoeken onder de druk, het kruis en het lijden, onder verderf en ellende - een vinden. Dat zegt ons, dat de zaak dus niet zó is, dat het wel eens kàn, dat een ziel vindt. Néén, zó is het niet. Maar die Hem zoeken, dus die tot doel hebben: "Dat ik U kenne!", daarvan staat: "Hij zal van u gevonden worden."

In tegenstelling tot het zoeken om wat te hebben: enige troost, wat onderstand, dat wij óók eens wat mogen beleven, een toestand, een geval of om nu eens wat benauwdheid, druk en lijden te boven te komen, want dàt is niet: God zoeken. Maar God zoeken is: dat ik Hèm stel tot het doel van mijn lust en lof. Dan zal alles wat buiten Hem is, als niets geacht worden.

Dat ik dus niet zoek de genade, maar de Gever van de genadegaven. En dáár staat van: "Zoekt, en gij zult vinden." Dat lijkt geen twijfel, want Gods Woord is niet een leer van: "dat zou wel eens kunnen", of van een misschien, maar het is het Woord van God, van de God der waarheid. Zijn Woord is de waarheid, is ja en amen. Dat hebben dus alle ellendigen mee, bij alle onbestendigheid op dit benedenrond: Zijn Woord is bestendig en daar kunnen wij op aan.

Is er aanneming gewrocht, zijn wij de Zijne, dan huist er op z'n best genomen een nieuw mens in een oud, en wat wij nog uit die eerste Adam bij ons hebben deugt niet. Wat ligt er dan voor de hand? Dwalen! Daarom is er ook weer nodig, dat de druk en het kruis er op gelegd worden, want: "Eer ik verdrukt werd. dwaalde ik." Dan zullen allen die het ervaren, leren dat het goed voor hen was om verdrukt te zijn geweest, opdat zij dus Zijn Godd'lijk recht zouden leren. Want daardoor komen wij in het rechte spoor.

Immers, Hij leert ons: "Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts; opdat Ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkamers vervullen." Ledeboer placht te zeggen: "banden zijn panden", zij leren er God in. Het is dus ook de gave Zijner goedheid, als Hij ons druk oplegt. Want laten wij er onszelf of elkander maar niet op aanzien, dat wij naar God zouden vragen, wij zoeken Hem niet, noch van het begin noch tot het einde. Er moet dan reden, aanleiding, oorzaak toe zijn. En dat verwekt Hij Zelf, opdat geschiede wat Hij wil, ten einde dat wij daaruit ook de zegeningen zouden mogen wegdragen. Daartoe vraag ik dan uw aandacht voor een woord der Schriftuur. Zoeken wij vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst:

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt gij in de ons zo-even gelezen 50e psalm, nader het 15e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

En roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren.

Leerrede.

Zondag hebben wij ook al uit deze psalm gesproken, namelijk over het laatste gedeelte van het 7e vers: "Ik, God, ben uw God." Wij hebben toen gezegd, dat deze psalm gedeeld is in drie onderscheiden stukken. Wat wij dan uw aandacht voorlezen uit het 15e vers, is het laatste stuk van het tweede gedeelte.

Zondag, toen wij spraken over: "Ik, God, ben uw God", voelde ik al aan, dat er verandering bij mij werkend was, en dat het niet zo zou blijven zoals het deze weken geweest is.

Dinsdagmorgen was het: "Maakt u dan op, want dit land zal de rust niet zijn", en begreep ik: ik moet de strijd weer in. Want de dagen die achter mij liggen, met het sterven en de rouw, ben ik als gedragen met mijn kruis, met alles. Christus was mij zo broederlijk, Hij sprak met mij, en ik met Hem. Er waren geen zorgen.

Maar nu is dit woord steeds bij mij: "Het is de liefde", waarin ik aanvoel, dat, zoals Zijn liefde groot geweest is in de omstandigheden die gepasseerd zijn, ook dit de liefde is. Er is dus innerlijke vereniging met hetgeen dan weer zal komen, en als voor de hand ligt: één strijd.

Daaruit is deze middag ook dit woord in mij gaan werken: "En roept Mij aan in de dag der benauwdheid." Immers, er staat ook: "Hoort - Israël - Ik zal onder u betuigen." Bij al, wat God hier spreekt, vanaf het zevende tot het vijftiende vers, hoort ook dit er bij: "En roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren." Of God ons te kennen wil geven, dat het ten eerste op zijn plaats is, dat wij Hem aanroepen.

Gij zult zeggen: "Ja, dat ligt ook voor de hand." Ja, ach, wij belijden zoveel. Maar God ziet niet naar onze belijdenis, maar ziet het hart aan.

Het is jaren geleden dat ik eens verschillende mensen hoorde spreken en klagen over de omstandigheden van hun staat en zonden, enz.. Toen zij uitgepraat waren was mijn zeggen: "Weet God daar óók van af?" Men keek eerst raar, maar ten laatste bleef men het antwoord toch schuldig.

Het kan zelfs wel zijn, dat men in de ellende roept: "Oh, God! Zie er toch op neer! Oh God! wat moet het worden? Oh, erbarm U", maar ... dat men tegelijk bezig is met eigen werk, zèlf doen, en proberen er wijziging en verandering in aan te brengen. Maar, God bedoelt niet, dat wij een roep zouden doen en tegelijk met ons eigen werk dóórgaan! Er staat: "Een iegelijk, die de Naam des HEEREN zal aanroepen, zal zalig worden." Wat bedoelt God daarmee? Dat, wanneer wij, in de diepste diepte van ons verderf, alles buiten God en Christus moeten lòslaten, en Zijn Naam aanroepen, er uitkomst aan verbonden is. Maar er is geen uitkomst verbonden aan al ons omzwerven en zèlf doen, wel daar aan, dat wij God aanroepen dat Hij dóe.

Nu mocht er ook nog gezegd worden: "Ja, maar God kan ons toch niet beantwoorden om ons bidden?" Maar dat is ook mijn zeggen niet. Wij lezen wèl: "Op uw noodgeschrei, deed ik grote wond'ren", maar niet: òm uw noodgeschrei. Want dan zou het verdienste zijn. Waar het geen werk of verdienste is, maar de ellende ons drijft, dáárvan spreekt Hij, dat Hij daarop acht wil slaan en ons wil beantwoorden.

Nu staat er hier van de dag der benauwdheid. Er kunnen verschillende benauwdheden zijn. Men spreekt onder andere van benauwdheid in lichaamsomstandigheden, bij voorbeeld tijdens ziekte: "Oh, ik heb het toch zo benauwd." Ook bij innerlijke omstandigheden zegt men wel: "Ik heb het toch zo benauwd; als het zó gaat dan kom ik in de hel terecht." Of: "Mijn zonden zitten mij toch zo verkeerd, oh, wat heb ik het toch benauwd." Ook wel: "Satan maakt het mij zo lastig, wat is hij toch een vijand." Zo zouden wij allerlei verschillende benauwdheden kunnen opnoemen, hoe dat zo al in ons kan werken en hoe wij daaronder gesteld kunnen zijn.

Maar hier spreekt God van de dag der benauwdheid. Daarbij hebben wij er wel op te letten, dat hier geen sprake is van 12 of 24 uur; dat begrijpt een ieder wel. Zulk een uitspraak als deze komt menigmaal in de Schriftuur voor. Denkt maar eens even aan wat er staat (is dat niet in Jeremia 31?): "Want er zal een dag zijn, waarin de hoeders op Efraïms gebergte zullen roepen: Maakt ulieden op, en laat ons opgaan naar Sion, tot de HEERE, onze God!" Ook: "O wee! want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is; en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden."

Wij verstaan dan onder de dag der benauwdheid, dat het als een zekere tijd is, onderscheiden - gelijk de ene dag van de andere - geheel en al van andere omstandigheden, of van dagen van ellende, zorgen, kwelling en benauwdheid of dergelijke. Wat is het dan, die dag der benauwdheid, waar God van spreekt? Wij zeiden zo-even al, dat wij het benauwd kunnen hebben van satan of vrees dat wij in de hel zullen verzinken, ook van onze zonden. Maar het is anders als God met een mens komt te handelen, want dàt is eigenlijk de dag van benauwdheid waarop God hier het oog heeft.

Immers, de zaak is, dat het hier de voorbereiding is, om in herstel en weer in gemeenschap met God, onze Schepper, te geraken. Er zit een breuk tussen God en ons, een scheiding, die wij gemaakt hebben door vrij- en moedwillige overtreding. Want Schepper en schepsel behoren bij elkaar. God heeft de mens zó geschapen, dat hij Hem kende aan de wind des daags.

Daardoor was zijn ganse leven in die reine staat, als een leven uit Hem, door Hem en weer tot Hem. Dat was de zaligheid. De zonde, tussenbeide gekomen zijnde, heeft een eind gemaakt aan al die zaligheid en heerlijkheid en er is een openstaande schuld ontstaan, een schuld die vereffend moet worden.

Er kan wel veel worden ontmoet in een weg van overtuiging van zonde, in ontdekking van dat werk der genade en des Evangelies, in ervaring van de Middelaar des verbond, zoals Hij uit God geworden is tot wijsheid, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking en tot verlossing, zodat wij in die Middelaar alles zien, máár ... is daarmee, met al wat zich ontdekt heeft, de breuk vereffend? Is daarmee de pen gegaan door het schuldregister?

Dan zal een ieder die oprecht is moeten bekennen, ook bij alles wat ervaren kan worden en ervaren is: "Ik ben nog nooit in rechte onderhandeling met God, mijn Schepper, geweest." Wanneer op onze ziel niet aangedrongen wordt, dat God Zijn eer moet hebben - dat wij Hem "de tiend" moeten geven - dan kunnen wij soms jarenlang schuilen met ervaring en opdoening: "Ja, kijk, God is wel rechtvaardig, en Hij kan de zonde niet ongestraft laten blijven, máár Hij is toch óók genadig en barmhartig! En welk een barmhartigheid en liefde heeft Hij niet openbaar gebracht? Ja zelfs, als wij de gelegenheid ertoe krijgen en wij onder een leer komen, waar "eigenschappen" gepredikt worden, dan is men met de "eigenschapjes" er al gauw ééntje van, en dan is men "zalig", doordat men zèlf de boel vlak redeneert. Máár, of het bij God vlak is, is wat anders! Ik zal dat met een voorbeeld verduidelijken.

Er was eens een man die wegens een flinke misstap voor de rechter moest verschijnen. Op die bepaalde dag, wanneer hij te voet naar de stad gaat, komt er een storm opzetten met onweer en regen, waardoor op de smalle dijk, waarop hij liep, al gauw niets dan modder was. Onderwijl wil een rijtuig hem passeren, waarvoor hij opzij stapt, maar ja, of hij nu niet goed uitkeek, of dat het was door de regen en een stormvlaag, maar hij rolt de dijk af en in een sloot. De heer die in het rijtuig zat haalt hem met zijn koetsier uit de sloot en zegt dat hij mee kan rijden naar zijn huis. Daar kreeg hij droge kleren en nog een maal warm eten.

Toen weer op stap en nadat hij in het gerechtsgebouw gekomen was, zag hij daar tot zijn grote verbazing weer die heer die hem uit het water gehaald had, maar nu als rechter. Hij dacht direct: dát kan méévallen, dát is toch even een tref! Dat is vast een goed man, want hij heeft mij droge kleren en ook nog een maaltijd gegeven. Ja, ik heb wel verkeerd gedaan en ben wel een overtreder van de wet, maar het kan nu best eens meevallen.

Máár, die rechter handelde volgens de wet en sprak de straf uit die gesteld was op die misdaad. Toen het vonnis uitgesproken was, vroeg de rechter of de beklaagde nog wat te zeggen had. Hij zei toen: "Ja, edelachtbare, het valt mij hard tegen. Want ik ben die man die u vandaag uit de sloot gehaald hebt en die u in de koets mee naar huis genomen hebt en nu veroordeelt u mij tot zo'n lange gevangenisstraf." De rechter antwoordde: "Ja vriend; het éne deed ik uit christenplicht, en het andere doe ik omdat de wet gehandhaafd moet worden. Ik ben rechter."

Er was niets aan te doen, want de wet moest gehandhaafd worden. En zo geldt het ook bij God. Hij is wel een dierbaar, aanminnig Wezen, maar de Wet moet Wet blijven en die handhaaft Hij tegenover een ieder. Zonder bloedstorting is er geen vergeving, en de ziel die zondigt moet sterven. De Wet spreekt dus het vonnis des doods uit over de overtreder. Maar nu is er wel genáde, dat is: pardon. Dát is er wel. Maar de Wet moet Wet blijven. Als er pardon, genade gegeven wordt, dan is dat op grond van de verdienste van een Ander.

Nu kunnen wij ons wel indenken, dat, wanneer die tijd aanbreekt, welke hier genoemd wordt: "De dag der benauwdheid", dat het zulk een benauwdheid is, waarin wij niets dan ondergang kunnen bekijken. Want God houdt Zijn recht staande en verdedigt Zijn eer. Als God kan Hij van Zijn recht geen afstand doen. Daar dan de Wet, Wet moet blijven, zo gaat het ten koste van de zondaar, die moet vallen, die heeft de eeuwige dood verdiend.

Waar God Zijn eer gaat zoeken, Zijn recht gaat vorderen, daar gaat men zeggen: "Wat moet het worden, wat moet het worden! Dat is voor eeuwig kwijt! Ja, dat kan niet anders, ik moet hier verzinken." Dat is dan de dag van benauwdheid.

Bedenkt dan eens wat God hier zegt: "Roept Mij aan." Dus niet - als wij tegen onze openstaande schuld aankijken, en dat God recht is en de Wet handhaaft - dat wij dan in wanhoop de handen in het haar zouden slaan of dingen gaan doen die niet betamen. Neen, zegt God, dan moet gij Mij aanroepen.

Wanneer die zaken dan zo in je gemoed zijn, dan is het niet zo: "Ik mag nog wel een gebedje doen." Neen, hier staat: aanroepen. Dat is, gelijk een drenkeling het alarmgeroep aanheft. Zó, wil God zeggen, roept gij Mij aan in de dag der benauwdheid. God wil dus te kennen geven: ga dan eens uit de nood aan het roepen: "Ik heb gezondigd! Genade!" Wat spreekt Hij hier uit? Dan spreekt Hij nõg van Zijn goddelijke, eeuwige liefde wanneer de dag der benauwdheid er zal zijn, want Hij bedoelt onze ondergang niet, maar ons eeuwig heil. Zeer helder kunnen wij dat lezen van Jakob.

Immers, bij Jakob werkte al in zijn jeugd, dat God Zijn verbond had opgericht met Abraham en met zijn vader Izak. Ezau was de eerstgeborene. Jammer, want nu ging de zegen hem, Jakob, voorbij, en ging Ezau er met de zegen vandoor. Hoe, hóe moest hij die toch krijgen? Nu is Jakob als mens uit Adam geteeld, dus uit de aarde aards. Is het nu zó: daar is niets aan te veranderen, daarmee moet ik bij Gød zijn? Neen! Jakob was net als wij zijn en wij zijn net zoals hij was.

Wat doet Jakob? Hij gaat zèlf aan de gang en aan het prakkiseren: hóe kan ik dàt toch gedaan krijgen om de zegen te verkrijgen? Onverwachts doet er zich een pràcht gelegenheid voor, want Ezau komt van de jacht, moe en bezweet. Hij ziet wat er bij Jakob op tafel staat en zegt: "Laat mij toch sloppen van dat rode, dat rode daar." "Ja, maar", zegt Jakob, "dat heb ik niet voor jou gekookt. Weet je wat je doet, je kunt het allemaal krijgen, maar dan verkoop je mij op deze dag je eerstgeboorterecht." En daar komt voor de dag hoe Ezau hier zijn eigen leventje leefde. Hij verachtte de eerstgeboorte. Hij dacht: "Straks ga ik toch dood en dan was alles voorbij." In elk geval, dít was naar zijn mond, naar zijn zin. "Hè, hè! daar knap je van op."

Jakob lachte in zijn vuistje: "Dàt hèb ik." Later, als hij hoort dat zijn vader Ezau wil zegenen, slaat hem de schrik om het hart, want nu zou hij de zegen toch nog missen. Maar nu helpt zijn moeder hem. Het is allemaal weer eigen werk, en met ons eigen werk worden wij ook uitbetaald, want met de maat waarmede men meet, daarmede zal men weder gemeten worden. God wilde Jakob de zegen geven, maar Jakob wilde zèlf de zegen nemen. Uit die grond heeft hij zijn vader bedrogen.

Hij stond voor spot, met de kleren van Ezau aan en geitenvellen over zijn handen en in zijn hals. Als Izak het met zijn blinde ogen niet vertrouwt, en zegt: "Nader toch, dat ik u betaste, mijn zoon! of gij mijn zoon Ezau zelf zijt of niet." Ja, de stem is wel Jakob stem, maar de handen zijn Ezaus handen. Izak wist ook niet hoe hij het had. Maar toen hij de reuk van de klederen rook zei hij (wat zal Jakob, al zal het wel met een bonzend hart geweest, genoten hebben!) : "Zie, de reuk mijns zoons is als de reuk des velds, hetwelk de HEERE gezegend heeft", en ging hem aan het zegenen met alle zegeningen in de hemel en op de aarde.

Máár, als Ezau thuis komt en er achter komt wat er gebeurd is, dan is hij zó boos, dat hij Jakob de dood zweert: "De dagen van de rouw mijns vader naderen, en (dan) zal ik mijn broeder Jakob doden." Als Rebekka dat hoort, schrikt zij - als dàt nu toch eens zou gebeuren, en zij had de hand er nog wel in gehad - en zendt Jakob naar haar familie.

Dan breekt er een nacht aan, dat Jakob, al was hij gewoon om zichzelf te helpen, het nu toch niet meer kan. Hij moet onder de blote hemel overnachten en dan was er maar één slang of enig ander wild dier nodig, één beet in het donker en Jakob was er geweest. En wat kwam er dan van de zegen? Jakob kon zichzelf niet bewaren, hij moest zich overgeven en zijn bewaring geheel toebetrouwen aan God.

Hij gaat slapen en droomt. Hij ziet dat er een ladder gesteld was op de aarde, welke opperste aan de hemel raakte en de engelen Gods klommen daarbij op en neder. De Verbondsengel stond boven aan (ja, het was nog wel een heel eindje weg, want Hij stond bovenaan, maar de engelen Gods waren er ook, als om hem te bewaren), en dan gaat Jakob aan het beloven.

Als Jakob ontwaakt zegt hij: "Hoe vreselijk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels." Hij zet de steen die hem tot hoofdpeluw gediend had, als een opgericht teken overeind en belooft, dat, als dat waar was, wat de Verbondsengel hem beloofd had - dat hij ten huize zijns vaders in vrede zou wederkeren en de HEERE hem tot een God zou zijn - die steen een huis Gods zou wezen en hij Hem, van alles wat Hij hem geven zou, voorzeker de tienden zou geven.

Zó is hij doorgestaan naar Paddan-Aram. En God heeft hem gezegend. Hem is wel met de maat waarmede hij gemeten had, weder gemeten, want hoe is hij niet bedrogen, máár onder alles zegende God hem, want er woonde toch in Jakob's hart omtrent de God van zijn vader Abraham en van zijn grootvader Izak. Dát was toch het doel, bij alle fouten die hij had.

Als dan het Woord van God tot hem is, dat hij terug moet gaan, dan gaat hij, èn, het gaat góed. Laban heeft hem nog wel achtervolgd, maar daar zorgde God ook voor. Ook komt hij nog op een plaats, waar hij een heirleger van engelen Gods zag. Ja, God beschermde hem, hij had geen leger van soldaten nodig tegen rovers.

Maar nu komt hij bij de Jabbok en daar hoort hij dat Ezau op komst is, en nog wel met vierhonderd gewapende mannen. Dan komt er voor de dag, dat er nog nooit afhandeling geweest is over zijn zonde bij God. Jakob heeft een openstaande schuld. Hij heeft wel veel opgedaan en ervaren, maar wát kon hij er mee beginnen? Daaruit roept hij in nood aan de God van zijn vader Abraham en van zijn grootvader Izak en gaat aan het pleiten op hetgeen God beloofd had, namelijk: "Ik zal gewisselijk bij u weldoen."

Wat moet hij beginnen? Ja, hij doet toch maar wat, hij zendt geschenken voor zijn aangezicht heen, om het aangezicht zijns broeders te verzoenen. Hij zendt alles over de beek Jabbok, maar Jakob zelf blijft er alleen achter. Het is een dag van benauwdheid voor die man. Hij kan zichzelf niet helpen met: dat er een ladder geweest is en dat de Verbondsengel bovenaan stond. Ook was hij niet geholpen met de belofte: "Ik zal zekerlijk wel bij u doen." Neen, het was de dag van benauwdheid: een openstaande schuld, wat moet het worden?

Toen is er bij Jakob geweest: het geroep! Die aanbiddelijke God vervrijmoedigt hem, met: "Roept Mij aan." Je moogt het doen, Ik geef er u de vrijheid toe. Gij hebt wel gezondigd, gij staat bij Mij in de schuld en het is een dag van benauwdheid, maar kom eens voor de dag, ontlast je geest eens. Dat heeft Jakob ook gedaan, hij heeft in die nacht, in die dag der benauwdheid, gesmeekt en gebedeld.

Als alles over de Jabbok is, wordt het helemaal een hoogtepunt in zijn benauwdheid, want daar is een Man, Die met hem worstelt. Er staat niet dat Jakob met die Man worstelde, maar er is een Man Die hèm aanpakt en met hem aan het worstelen gaat. Dat is daar een worsteling geweest (het valt niet mee om onder te liggen) om het hoofd er boven te houden. Zo doen wij toch ook?

Maar, kijk eens: die Man was met hem aan het worstelen gegaan. Als het omgekeerd geweest zou zijn, dat wij dus met die Man zouden gaan worstelen, in deze zin: "Oh HEERE! Ik heb het zo benauwd, en nu ga ik niet slapen voordat Gij mij verhoort", dan kun je er op rekenen, dat eer de nacht half om is je in diepe slaap bent. Je kunt het niet wakker houden. Maar als die Man ons gaat aangrijpen, dan zul je geen slaap krijgen.

Jakob heeft ook niet geslapen in die dag der benauwdheid. Die Man worstelde met hem en dat duurde tot de dageraad opging. Nu wordt het gewricht van zijn heup aangeraakt, zodat het verwrongen wordt en dan weet Jakob vooruit, dat hij het onderspit moet delven. Want hij is zo aangetast, dat hij niet meer uit de weg kan en onder moet liggen. Als die Man spreekt: "Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan", wat doet Jakob dan in het onderliggen?

Hij zegt: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent." Nu is in die worsteling, waar Jakob ten einde is, zekerlijk bij hem het lijden van Christus openbaar geworden.

Immers, er was geopenbaard: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen." Uit wie was Jakob geteeld? Hij was toch een gevallen mens in Adam? Nu geeft Gods heerschappij Jakob zo'n knak, dat hij niet meer uit de weg kan. Wat rest er nu bij Jakob in die dag der benauwdheid, waarin wij Hem aanroepen? Er blijft niets anders over dan - en daar heeft Jakob zich met al zijn ellende geheel aan overgegeven - de zoenarbeid van dat beloofde Vrouwezaad.

Wat is daarover dan ook het spreken van die Man? "Gij hebt u vorstelijk gedragen." Waarin vorstelijk gedragen? Wel, hierin, dat Jakob geworsteld heeft, dat hij (laten wij het zo uitdrukken) zichzelf er uit gewerkt heeft, maar die Man zodanig aangegrepen heeft, met - "Roept Mij aan" - dat het genoemd wordt, dat hij zich vorstelijk gedragen had. Jakobs' naam was: "hielhouder" - wat ik vast grijp, dat houd ik vast - maar nu hij alle "eigen" los heeft moeten laten is zijn naam geworden: "Israël", worstelaar.

Een worstelaar tot dat einde, om de zegeningen des verbonds te mogen wegdragen. Merken wij dan eens op die zaken. Daar is Jakob terecht gekomen - juist doordat hij onder de heerschappij en de macht Gods, zelf niet meer staande kon blijven en alles uit handen moest geven - op die grond: Christus' arbeid alleen!

Gij zult mogelijk zeggen: "Hoe kunt gij dat bevestigen?" Wel, hiermede: toen hij hinkend door Pniël ging, en zei: "Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest." Dat kan alleen op grond van die zoenarbeid. Dan moet dus in die worsteling het lijden van Christus openbaar geworden zijn, waardoor hij verkregen heeft waaruit hij zo roemt.

Als God dan zegt: "Roept Mij aan in de dag der benauwdheid", dan geeft Hij ons daarmee te kennen: je moogt vrijmoedigheid gebruiken. Waarom spreekt God zo? Uit geen geringe oorzaak. Want, wat bedoelt satan? Onze ondergang. En die weet, dat, als er in de dag der benauwdheid een ellendige is, die niet loslaat, maar God aanroept, God daaraan vast is. Dat wéét satan.

Daarom zoekt hij, waar mogelijk, er tussen te komen - als een spaak in het wiel te steken - hetzij door ons van alles in te werpen: "Je hebt geen heil bij God! Laat maar gerust af. Als God nu iemand zoals jij bent zou zaligen, dan kan Hij het heel de wereld wel doen! Kijk eens, je hebt geen enkele waarde, zelfs je roepen uit de ellende en de nood ontvalt je. Je tranen moet je als waardeloos wegwerpen, je gebed kun je niet kwijt. Wat heb je dan nog te hopen?" Zo doet satan, en zoekt ons zo overhoop te werpen, dat wij er niet op zouden letten dat:

... eeuwig bloeit de gloriekroon
op 't hoofd van Davids grote Zoon.

en dat dat de bedoeling is. Dat God dus zo spreekt, heeft deze bedoeling, dat wij er op zouden letten om in de nood aan Hem gebonden te zijn.

Dan volgt nog: "Ik zal er u uithelpen". Te kennen gevend: zo gij het niet kunt en een ander kan het ook niet, dan zal Ik het doen. God verbindt Zich dan hier Zelf. Want Hij is het toch, Die in Christus de wereld met Zichzelfen verzoent, de zonde hun niet toerekenende? Waar dan alle mensenhulp faalt, ons alles ontvalt, daar treedt de eeuwige liefde en genade op de voorgrond, opdat wij genade zouden kennen als genade, en dat daaruit zou voortvloeien: "Mijn hart geeft een goede reden op". Dat wij Hem daaruit zouden eren en het zou zijn: "het niet uit ons, het al uit Hem, zó reizen wij naar Jeruzalem."

En uit de diepste grond van ons hart zou oprijzen: "Die roemt, roeme in de Heere."

Wat wij dan in het kort verhandeld hebben en wat wij zongen uit psalm 119, geeft ons te kennen, dat het de grote liefde Gods is, als Hij ons oplegt, zodat wij onder druk, kruis, lijden en benauwdheid terecht komen. Want dat is, opdat wij onszelf niet kunnen helpen, maar God onze Toevlucht zou zijn, opdat Hij zou kunnen bewijzen welk een genaderijk Wezen Hij is.

Hebben wij dat nodig bij aanvang, wij kunnen het ook bij de voortgang niet missen. Wij hebben het steeds nodig. Het is ons onmisbaar dat er op ons ligt en op ons werkt: moeite, benauwdheid, druk en lijden, want juist dat bindt ons aan God.

In zoverre wij dan ook weten van de dag der benauwdheid, en er uit geholpen zijn, dat wij Hem dan ook verder daarin eren en bedenken: hebt Gij Uzelf tóén - toen alle hoop mij gans ontviel en niemand zorgde voor mijn ziel - bewezen in Uw eeuwige liefde en genade, dan blijf ik verder aan U gebonden, want, daar Gij tóén het rommelend ingewand Uwer eeuwige, goddelijke liefde openbaar hebt gebracht, dan kan het niet anders of Gij hebt mij lief met een eeuwige liefde.

Al zitten wij dan in duisternis, in jammer, verdrukking, kruis, lijden en ellende, och, laten wij het oppakken en dragen. Dit land is het land der ruste niet. Maar laat ons strijden, de goede strijd des geloofs, grijpend naar het eeuwige leven, opdat daardoor openbaar worde: "Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." Met de mensen kunnen wij omver vallen en met onszelf vallen wij omver, maar met God is nog nooit iemand omver gevallen, dat kàn niet. Want Hij is de God der waarheid en Zijn Woord is de waarheid.

Laat het dan tot opwekking zijn om Hem aan te kleven al de dagen van ons leven, ja gelijk de gordel kleeft aan de lendenen des mans. Daartegenover staat, dat, als wij hier de ruimte hebben, dat wij onszelf door het leven kunnen slaan, onszelf kunnen helpen en er dóór helpen, dan mogen wij in deze wereld bekend staan als flink --hij slaat er zichzelf nogal doorhéén, of: hij is een wijs mens, een verstandig mens, een bij-de-hand- mens -- máár, zullen wij, met al onze flinkheid er om denken, dat wij maar één adem hebben, en buiten de genade Gods alles hier ijdelheid is en wij straks zullen verzinken in die grondeloze poel!

Laat daarom in ons wonen en werken: Oh God! zoudt Gij mij ook willen opleggen wat Gij Uw volk hebt opgelegd, opdat ik naar U moet vragen, want in mijn natuur woont dat niet. Dat God dan geve, dat er, buiten Jezus Christus, die Arke der behoudenis, geen rust zij onder het hol onzes voets. Heilige daartoe dan die algenoegzame, volzalige Jehova Zijn Woord en getuigenis, Zijn Naam tot dankzegging en heerlijkheid. Amen.

Slotzang.

Psalm 73: 13

Wie heb ik nevens u omhoog? ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.